

VILLREINUTVALGET FOR RONDANE NORD

08/20 ENDRING I MOTORFERDSELFORSKRIFTEN - HØRING

SAKSOPPLYSNINGER

Klima- og miljødepartementet har sendt endringer i motorferdselforskriften på høring. Endringene gjelder adgangen til å bruke snøskuter for å frakte bagasje og utstyr til hytte. I dag er regelen slik:

Etter skriftlig søknad kan kommunestyret gi tillatelse til bruk av snøscooter for eier av hytte for transport av bagasje og utstyr mellom bilveg og hytte som ligger minst 2,5 km fra brøytet bilveg når det i området ikke er mulighet for leiekjøring.

Dvs. at det i dag er tre vilkår for at hytteeier kan kjøre bagasje og utstyr til hytta sjøl med snøscooter:

1. Hytta må ligge minst 2,5 km fra bilveg.
2. Det er ikke etablert en leiekjøringsordning for området hytta ligger i.
3. Det må sendes søknad til kommunen som må gi tillatelse til en dispensasjon.

Merk at dagens regler kun gjelder for hytteeieres egen kjøring. Leiekjørere har en generell dispensasjon for å kjøre til hytter innenfor et definert område, og med leiekjører er det ikke krav om at hytta skal ligge minst 2,5 km fra bilveg. Hytteeiere kan bruke leiekjørere til bagasjetransport uansett hvor nær hytta ligger veien.

De endringene som er sendt på høring innebærer at de to første vilkårene i dagens forskrift tas bort. Dvs. at kommunen kan gi hytteeiere adgang til å kjøre scooter til hytta sjøl, også når hytta ligger nærmere vei enn 2,5 km og også om det finnes et tilbud om leiekjøring i området. Men det må fortsatt sendes søknad til kommunen, som har mulighet for å avslå søknaden.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det bør settes vilkår for kommunens adgang til å gi slik tillatelse, for eksempel krav om at tillatelsen bare skal gis langs kartfestet trasé og at det i tillatelsene skal settes en begrensning på hvor mange turer som kan kjøres per sesong.

Villreinerådet i Norge og Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø har allerede behandlet saken:

Uttalelse fra Villreinerådet i Norge

Villreinerådet er sterkt imot endringsforslagene i motorferdsellova. Vi mener også at konsekvensene av forslaget er mangelfullt utredet, spesielt med tanke på konsekvenser for villrein.

Skulle forslaget bli stående, så forventer vi at det i forskriftene settes et spesifisert vilkår om at tillatelse ikke kan gis i villreinens leveområde.

Uttalelse fra Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø

Nemnda mener at det er viktig å ivareta villreinen som art og Norges internasjonale ansvar har. Den foreslåtte endringen i forskriften vil kunne gi økte forstyrrelser i villreinområder.

For å ivareta Norges internasjonale ansvar, og villreinen som art, bør det ikke åpnes i forskriften for å kunne benytte snøskuter for å frakte bagasje og utstyr til fritidsbolig dersom denne ligger mindre enn 2,5 km fra brøytet vei i de nasjonale villreinområdene.

VURDERING

IUCN satte i 2016 villreinen på den globale rødlista for truede arter, som følge av en global tilbakegang på om lag 40 % siste 21-27 år. Ved siden av mindre forekomster i det vestlige Russland, er Norge det eneste europeiske landet med opprinnelig, vill fjellrein. Villreinen er derfor definert som en nasjonal ansvarsart.

VILLREINUTVALGET FOR RONDANE NORD

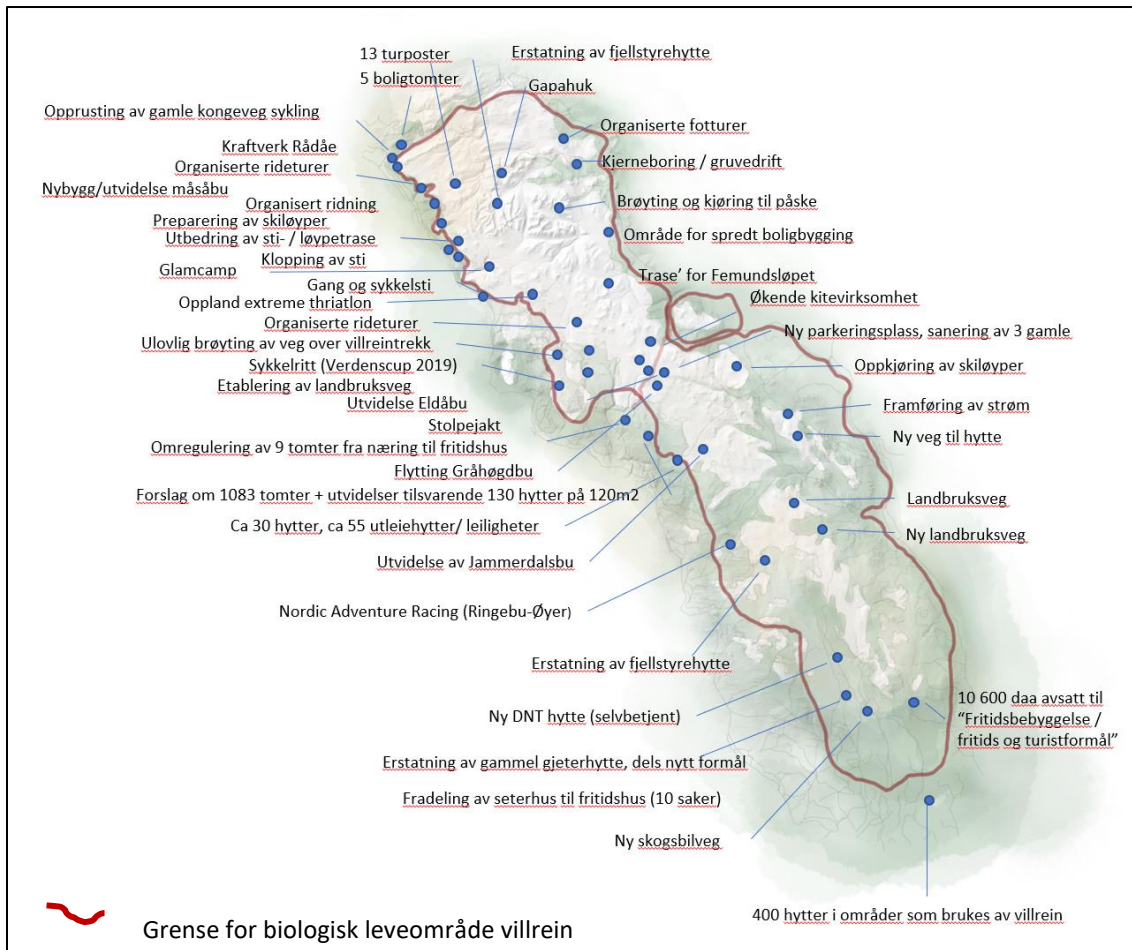
Villreinen har en nomadisk livsførsel, og menneskelig påvirkning og vedvarende forstyrrelser har ført til at vi nå i Norge har gått fra rundt fire store sammenhengende områder i førhistorisk tid, til 24 mindre, isolerte områder med villrein. Villreinbestandene vinterstid er sårbare for forstyrrelser. Fragmentering og reduksjon av leveområdene er fortsatt den største trusselen for villreinen i Norge.

Villreinen i Rondane-Dovre er av den genetisk sett mest verdifulle villreinen. DNA-analyser tyder på at villreinen her har opprettholdt sin genetiske egenart uten vesentlig innblanding fra andre. Ferdsløse og inngrep har imidlertid allerede delt villreinstammen i Rondane i tre delbestander. Oppsummeringer som villreinnemnda har gjort, viser et fortsatt stort press på villreinens arealer, særlig i Rondane, se figur 1. Figuren viser saker som har vært til behandling i villreinnemnda i perioden 1. januar 2016 tom 15. mai 2019. Dispensasjonssaker for utvidelser av fritidshus har vært mange, men er ikke inkludert i figuren pga. lesbarhet.

Pr. 25.6.2020 var det registrert 24.846 hytter, setrer og buer innenfor plangrensene for regionalplan Rondane-Sølnkletten bare i Rondane. 10.270 av disse ligger innenfor hensynssonene for villrein i regionalplanen, se figur 2. I tillegg er det innenfor hensynssonene en tomtereserve på anslagsvis 2.000 godkjente tomter som ennå ikke er bebygd. Hvor mange av dagens hytter som ikke har bilvei helt fram har vi ikke tall for, men det er et betydelig antall.

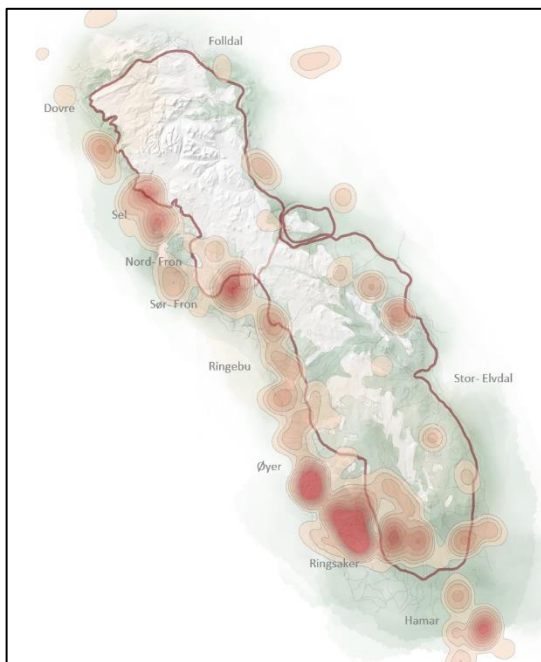
Dersom det åpnes for at hytteeiere kan anskaffe scooter og kjøre til hytta sjøl, skal dette i prinsippet kunne reguleres med at kjøring kun tillates langs etablerte traséer og avgrensning av antall turer pr. år. Forbud som ikke håndheves har imidlertid begrenset effekt. Dagens oppsynskorps (SNO og Fjelloppsynet) har på ingen måte tilstrekkelige ressurser til å følge opp at vilkårene i tillatelser overholdes. Dersom det åpnes for at hytteeiere selv kan kjøre til hyttene, er det betydelig fare for økt ulovlig kjøring, og økt press på villreinens arealer i en sårbar periode for villreinen. Miljødirektoratet doblet i årets sesong anmeldelser for ulovlig scooterkjøring sammenlignet med foregående sesong, til tross for at det ble gjennomført færre kontroller pga. koronasituasjonen. Miljødirektoratets direktør, Ellen Hambro, omtaler utviklingen som urovekkende <https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2020/juni-2020/dobbelt-sa-mange-anmeldtfor-ulovlig-snoskuterkjoring/>.

VILLREINUTVALGET FOR RONDANE NORD

Figur 1 Saker som har vært til behandling i villreinnemda i perioden 1. januar 2016 tom 15. mai 2019. Dispensasjonssaker for utvidelser av fritidshus er ikke inkludert.

Kilde: NINA. Kartfortelling Rondane. <http://server.villrein.no/fokus/rn>

Figur 2. Intensitetskart for hytter, setrer og buer i Rondane pr. 1.1. 2019.

VILLREINUTVALGET FOR RONDANE NORD

Fylkesmannen i Oppland har tidligere hatt en gjennomgang av dispensasjonspraksisen etter motorferdsellova og -forskriften i to regioner. For 2016 omfattet gjennomgangen vedtak i noen Valdres-kommuner: Vang, Vestre Slidre, Nord-Aurdal og Sør-Aurdal. For 2017 omfattet gjennomgangen Gudbrandsdalskommunene Lesja, Dovre, Sel, Vågå, Lom, Skjåk og Nord-Fron.

Disse kommunene har alle etablerte leiekjøringsordninger. I de 11 kommunene var det i den årsperioden gjennomgangen omfattet bare 3 søknader om å kjøre med scooter til egen hytte. Dette er en sterk indikator for at den etablerte leiekjøringsordningen dekker behovet for bagasje- og utstyrstransport til hytter uten bilvei vinterstid svært godt, også i kommuner med mange hytter. Det er dermed også en ordning som krever lite saksbehandling i kommunene.

Dagens ordning med leiekjøring leiekjøringsordninger har mange fordeler kontra at hytteeiere selv kjører:

- Enklere og mindre ressurskrevende å føre kontroll.
- Dekker behovet for kjøring selv i store hyttekommuner, jfr. gjennomgangen hos Fylkesmannen i Oppland.
- Gir mindre risiko for ulovlig kjøring.
- Gir sannsynligvis mindre motorferdsel totalt.
- Gir sannsynligvis langt mindre omfang av saksbehandling i kommunene og hos klageinstansen, jfr. gjennomgangen hos Fylkesmannen i Oppland.
- Gir muligheter for lokal næringsutvikling.

Med en velfungerende ordning i dag er det vanskelig å se at en litt enklere tilgang til bagasjetransport til hytter vinterstid forsvarer en økt risiko for forstyrrelser av vilt generelt og villrein spesielt, samt bortfall av de fordeler med dagens ordning som er nevnt over.

VILLREINUTVALGETS UTTAELSE :

Den foreslåtte endringen i forskriften vil kunne gi økte forstyrrelser i villreinområder som allerede har et stort ferdsels- og utbyggingspress. Med en velfungerende ordning i dag er det vanskelig å se at en litt enklere tilgang til bagasjetransport til hytter vinterstid forsvarer en økt risiko for forstyrrelser av vilt generelt og villrein spesielt, samt bortfall av de fordeler med dagens ordning som er nevnt i saksinnstillingen. Villreinutvalget for Rondane Nord vil derfor sterkt frarå å lempe på vilkårene i dagens motorferdsselforskrift.

Skal motorferdselregeleverket endres, bør dette komme som en helhetlig gjennomgang av regelverket, og etter en grundig konsekvensvurdering, ikke som mindre tilleggsendringer over tid.

Uttalelsen var enstemmig.